

DİYARBAKIR'DA İŞGÜCÜ YETİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK DESTEKLER

Hikmet DENİZ, Uzman

Temmuz - 2012

DIYARBAKIR'DA İŞGÜCÜ YETİŞTİRMEYE YÖNELİK DESTEKLER

Günümüz rekabet piyasasında işletmeler belli alanlarda uzmanlaşmak ve maliyetlerini minimum düzeyde tutarak üst düzeyde kalite ve hizmet üretmek durumundadır. Bunu sağlayabilmenin koşulları arasında en önemlisi nitelikli işgücüdür. Bu nedenle yatırımcılar yatırım kararı verirken nitelikli işgücü temini konusunu öncelikli olarak düşünmektedir.

Öte yandan Türkiye’de ve bölgemizde genel olarak işsiz sayısı fazla olmasına rağmen işletmeler nitelikli eleman bulamadıklarını ifade etmektedirler. Bunun en önemli nedeni, işsiz nüfusun iş gücü piyasasının ihtiyaçları ile örtüşen niteliklerle donatılmamış olmasıdır.

Ülkemizde özellikle son dönemlerde işsizliği azaltmaya yönelik birçok aktif işgücü politikaları yürütülmektedir. Bu kapsamda istihdama yönelik birçok mesleki eğitim programı uygulanmaktadır. *İŞKUR İşgücü Yetiştirme Kursları* ve *UMEM Beceri 10 Projesi* bunlardan en önemlileridir. Sonraki bölümlerde bu projelere geniş yer verilmiştir.

Bunların dışında, İl ve İlçe Halk Eğitim Merkezlerinde çeşitli mesleki kurslar düzenlenmektedir. Ayrıca SODES kapsamında yürütülen projeler ile çeşitli kurum-kuruluş ve STK’lar bünyesinde oluşturulmuş eğitim merkezlerinde mesleki kurslar düzenlenmektedir. Bu kapsamda Bismil ve Hazro İlçelerinde meslek edindirme kurslarına yönelik konfeksiyon atölyesi kurulmuş olup buralarda her yıl çok sayıda kişi eğitim görmektedir. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi’nin Sümerpark’ta bulunan Sosyal Destek Merkezinde ve Bağlar Belediyesi bünyesinde Tekstil Atölyeleri bulunmaktadır.

1. İŞKUR İşgücü Yetiştirme Kursları

İşgücü Yetiştirme Kursları, İŞKUR’a kayıtlı herhangi bir mesleği ya da iş piyasasında geçerli bir mesleği olmayan işsizler ile işsizlik sigortası ödeneği alan işsizlerin, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu mesleklerde yetiştirilerek iş sahibi olmalarını sağlamak amacıyla düzenlenen kurslardır.

Bir yıl içinde gerçekleştirilmesi öngörülen kurslar; meslek, katılımcıların nitelikleri ve her bir programa katılacak işsiz sayısı ile tahmini toplam maliyeti İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu’nun olağan toplantılarında belirlenerek, illerin yıllık işgücü eğitim planı oluşturulur. Kurslar, bu eğitim planı ve İŞKUR’a gelen talepler doğrultusunda İŞKUR tarafından ihale yoluyla hizmet satın alınması şeklinde sağlanmaktadır. Fakat işverenlerin

taleplerine bağı olarak, verilen istihdam taahhüdü doğrultusunda, Yıllık İşgücü Eğitim Planında yer almayan meslekler için de kurs düzenlenebilir.

1.1 Kurs Başvurusu ve Özellikleri

İşyeri, hangi mesleklerde, kaçar işçiye ihtiyaç duyduğunun tespitini yaparak, istihdam garantili kurs talebiyle İŞKUR'a müracaat eder. İŞKUR tarafından, kurs talep edilen meslekler değerlendirilir ve Milli Eğitim Modül Eğitim Programlarından karşılığı bulunarak kurs protokolü hazırlanır. Ayrıca, üretimdeki ihtiyaçların değerlendirilmesi yapılarak, kurs gruplarının hangi tarihlerde başlatılacağı kararlaştırılır. Kurs süreleri teorik eğitim ve işbaşı eğitim süresi dâhil 6 aydan fazla olamaz. Ayrıca eğitim süresi günlük 8 saat ve haftalık 40 saatten fazla da olamaz. Kursiyer grubu genel olarak 10 kişi ile 25 kişi arasındadır.

Kurslarda özel sektör işyerleri için % 50 istihdam garantisi şartı aranmaktadır. Bu oran kurs bitirme sertifikası almaya hak kazananlar içindir. İstihdam taahhüt süresi 3 aydan az olmamak şartıyla kurs süresi kadardır. Milli Eğitim Bakanlığına bağı eğitim ve öğretim kurumları veya Milli Eğitim Bakanlığı onaylı özel eğitim kurumları gibi hizmet sağlayıcılar tarafından kurs düzenlenmesi halinde ise, başarılı kursiyerlerin en az % 20'sinin istihdam edilmesi gerekmektedir.

Kurs protokolü İŞKUR tarafından hazırlanarak, Halk Eğitim Müdürlüğü ile işyeri yetkilisi ve İŞKUR arasında imzalanır. Gruplaması yapılan ve 10 ila 25 kişilik gruplardan oluşan her kurs grubu için, mesleğin niteliğine uygun en az yüksekokul diplomasına veya usta öğreticilik sertifikasına sahip işyeri çalışanlarından her gruba bir eğitmen düşecek şekilde görevlendirme yapılır. İşyerince görevlendirilen eğitimciler diplomaları da eklenmek suretiyle İŞKUR'a bildirilir. Halk Eğitim Müdürlüğüce kurs açma ve öğretime başlama izni alınır.

1.2 Kursiyerde Aranan Şartlar ve Sağlanan İmkânlar

- İŞKUR'a kayıtlı işsiz olmak,
- 15 yaşını tamamlamış olmak,
- Mesleğin gereklerine uygun olarak yüklenici tarafından belirlenen ve İŞKUR tarafından onaylanan özel şartlara sahip olmak,
- Kurumca düzenlenen kurslara aynı meslekte daha önce veya farklı meslekte ise son yirmi dört ay içinde katılmamış olmak,

Şartları aranır (Ancak, istihdam garantili, alınan mesleki eğitimin devamı veya tamamlayıcısı niteliğinde ya da aynı mesleği geliştirmeye yönelik üst düzeyde bir kurs programı olması koşuluyla, işgücü yetiştirme kurslarından üç defa yararlanılabilir. Bu durumda, ikinci katılımda kursiyerin zorunlu giderlerinin yarısı ödenir. Üçüncü katılımda ise ödeme yapılmaz ve iki kurs arasında en az üç aylık süre bulunur).

Kurs süresince, İŞKUR tarafından kursiyere günlük **15,00 TL** kursiyer ödemesi yapılmakta ve **“İş Kazası ve Meslek Hastalığı”**na karşı sigortalanmaktadır. Kursiyerler, kurs sonunda düzenlenen sınavda başarı gösterilmesi durumunda **“Kurs Bitirme Sertifikası”** almaktadır. Ayrıca, istihdam taahhüdü doğrultusunda kurs sonunda istihdam olanağı oluşmaktadır.

Diyarbakır İli için hazırlanan 2012 yılı eğitim planına göre; 2012 yılı içinde **5.475 kişinin** bu kurslardan faydalanacağı öngörülmüştür. Konfeksiyon ve tekstil işçiliği mesleği ile ilgili düzenlenecek kurslara **1.250 kişinin** katılması planlanmıştır. Bunların dışında, konfeksiyon ile ilgili olabilecek puşi dokumacılığı kurslarına **50** ve stilist kurslarına **25** kişinin katılması planlanmıştır.

2. Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Beceri'10 Projesi

İşgücü piyasasında arz-talep uyumsuzluklarından kaynaklanan işsizliğe çözüm getirmek amacıyla **“Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Beceri'10 Projesi”** başlatılmıştır.

Proje; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı-İŞKUR, Milli Eğitim Bakanlığı-Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (TOBB-ETÜ) arasında imzalanan protokol kapsamında ilk etapta 19 ilde başlatılmış olup, gelineen noktada 81 ilde uygulanmaya devam etmektedir. Haziran 2010'da başlatılan bu proje 5 yıl boyunca devam edecektir.

2.1 Proje Kapsamı

- **“İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizleri”** ve 81 ilden toplanan işgücü-stajyer talepleri kapsamında, işgücü piyasasının mesleki ve teknik eğitim ihtiyacının iller bazında tespit edilmesi ve bu doğrultuda 81 ildeki eğitimcilerin eğitiminin tamamlanması,
- İŞKUR'a kayıtlı işsizlere bu doğrultuda teorik eğitim verilmesi,

- İş arayanların yerel düzeydeki “Kurs Yönetimlerinin” koordinasyonunda firmalarla eşleştirilerek, kursiyerlere pratik eğitim verilmesi,
- Başarılı olanların sertifikalandırılarak, staj gördüğü işyerlerinde istihdam edilmesidir.

2.2 Kurs Özellikleri

Eğitim süresi, teorik eğitim 3 ay ve işbaşı (staj) eğitimi de 3 ay olmak üzere toplam en fazla 6 aydır. Eğitim süresince kursiyerlere İŞKUR tarafından günlük **20,00 TL** ödeme yapılmaktadır. Ayrıca pratik eğitimler süresince kursiyerlerin genel sağlık sigortası prim giderleri yine İŞKUR tarafından ödenmektedir.

Firma eğitim sonrasında başarılı olup sertifika alan kursiyerlerin % 90’ını istihdam etme taahhüdünde bulunur. Fakat bu şartı yerine getirmezse, herhangi bir yaptırım yoktur. Staj sonrasında sertifika alan kişilerin istihdam edilmesi halinde, belli sürelerde sigorta primi işveren payı ödemeleri kamu kaynaklarından karşılanmaktadır.

2.3 Eğitim Almak İsteyen Kişilerden Aranılan Şartlar

- İŞKUR’a kayıtlı işsiz olmak,
- 15 yaşını tamamlamış olmak,
- Mesleğin gereklerine uygun olarak yüklenici tarafından belirlenen ve İŞKUR tarafından onaylanan özel şartlara sahip olmak,
- İŞKUR tarafından düzenlenen kurslara aynı meslekte daha önce veya farklı meslekte ise son yirmi dört ay içinde katılmamış olmak (İstihdam garantili, alınan mesleki eğitimin devamı veya tamamlayıcısı niteliğinde ya da aynı mesleği geliştirmeye yönelik üst düzeyde bir kurs programı olması koşuluyla, işgücü yetiştirme kurslarından üç defa yararlanılabilir. Bu durumda ikinci katılımda kursiyerin zorunlu giderlerinin yarısı ödenir. Üçüncü katılımda ise ödeme yapılmaz ve iki kurs arasında en az üç aylık süre bulunur).

Bu kurslar için İldeki Ticaret ve Sanayi Odası ve İŞKUR’un koordinasyonunda mülakat yapılmaktadır. Mülakatlar sonunda, kurslara katılmaya hak kazanan kursiyerler belirlenmektedir. Mülakatlara, o kursun açılması için talep belirten firma temsilcileri de katılmaktadır.

Teorik ve işbaşı (staj) eğitimleri, daha önceden belirlenen ve teknik altyapısı yenilenen meslek liselerinde gerçekleştiği gibi, firmalardan talep gelmesi durumunda firmalarda da yapılabilmektedir.

Diyarbakır İli için hazırlanan 2012 yılı eğitim planına göre 2012 yılı içinde **750 kişinin** bu kurslardan faydalanacağı öngörülmüştür. 2012 yılının ilk 6 ayında bu kapsamda 4 kurs düzenlenmiş olup **119** kursiyer bu kurslardan faydalanmıştır.

Kaynakça

- www.iskur.gov.tr
- www.umem.org.tr
- www.mevzuat.gov.tr